Building a Greener Economic Environment

ПРИРАЧНИК ЗА ГРАНТ

Правила и процедури за спроведување на шемата за подгрантирање како дел од проектот

„Одржливо искористување на природните ресурси во Кораб-Коритник, Шара и Албанските Алпи“

ФИНАНСИСКИ ПОДДРЖАНИ ОД PONT

ИМПЛЕМЕНТИРАНО ОД CNVP

јули 2023

Building a Greener Economic Environment

Содржина

1. Вовед 3

2. Регион на проектот 3

3. Цели 5

4. Целни групи 5

5. Процедури: 5

6. Фази на подгрантирање 6

7. Распределба на буџетот 7

8. Подобни апликанти за подгрантирање 8

9. Неподобни активности 10

10. Поднесување на предлози 13

11. Критериуми на евалуација 13

12. Подобни трошоци 14

13. Склучување договори 15

14. Известување и следење 15

1. Вовед

Во овој прирачник се опишани насоките и процедурите за шемите за подгрантирање за Проектот за одржливо искористување на природните ресурси за прекугранична социоекономска соработка во заштитените подрачја во Северна Македонија, имплементиран од страна на Фондацијата „Поврзување на природни вредности и луѓе“ (CNVP) со канцеларија во Северна Македонија. Проектот е финансиран од страна на Фонд за природа „Преспа-Охрид“ (PONT).

2. Регион на проектот

Шемата за подгрантирање во рамките на проектот „Одржливо искористување на природните ресурси за прекуграничен социоекономски развој на заштитените подрачја во Северна Македонија и Албанија (Кораб-Коритник, Шара и Албанските Алпи)“ ќе ги поддржи активностите во рамки на проектната област што го опфаќа регионот на Националниот парк Шар Планина и Националниот парк Маврово. Долната табела визуелно ги прикажува активностите што ќе се преземат во овие заштитени подрачја.

Building a Greener Economic Environment

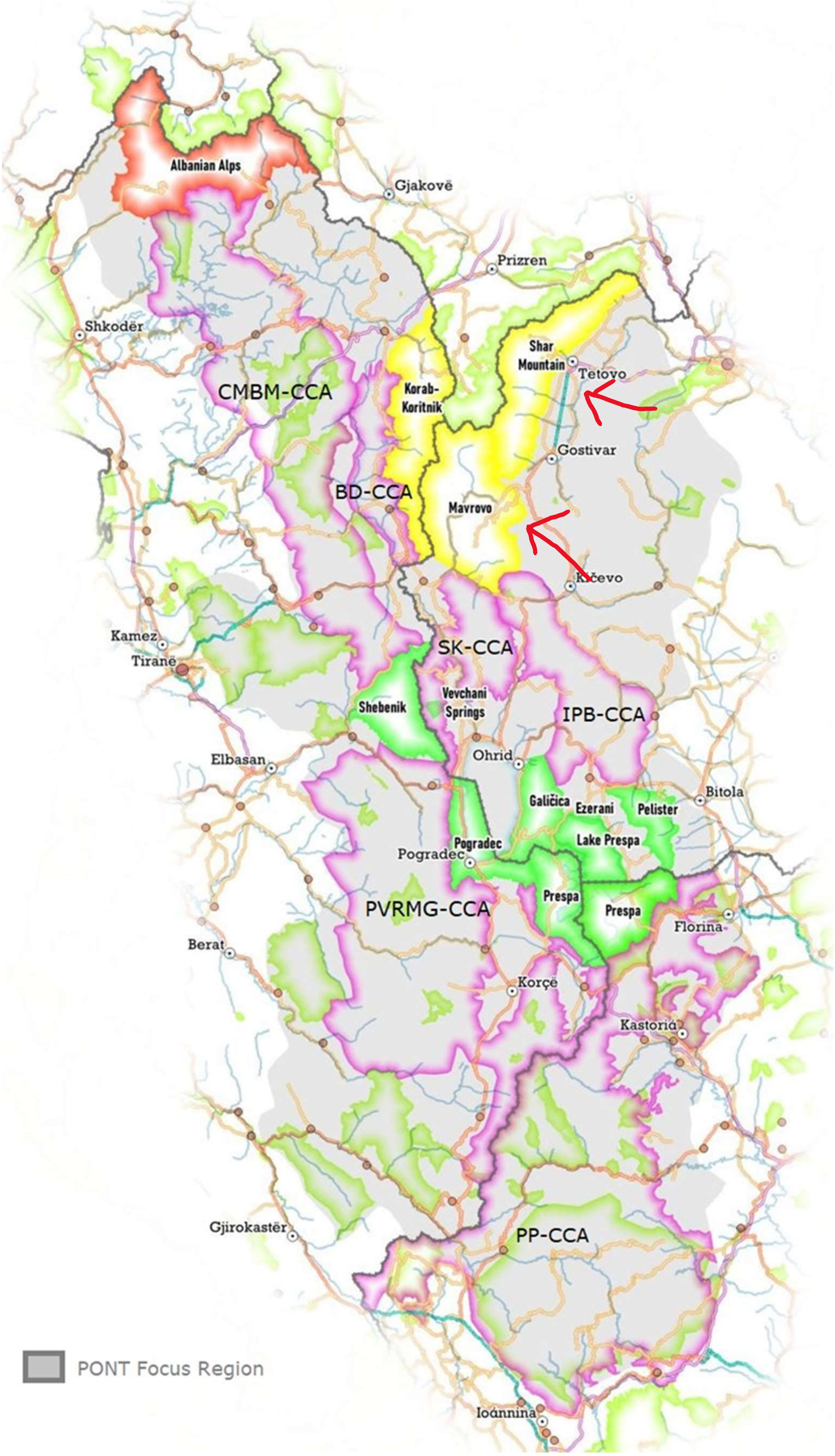

3. Цели

Главната цел на овој проект е да промовира одржливо искористување на природните ресурси преку донирање и поддршка на локалните заедници да создадат подобар социоекономски живот во хармонија со природата. Посебните цели на проектот вклучуваат:

• Одржливото искористување на недрвните шумски производи во заштитените подрачја на Шар Планина, Кораб-Коритник и Албанските Алпи придонесува за зачувување на природата и развој на локалните заедници.

• Туризмот базиран на природата во заштитените подрачја на Шар Планина, Кораб-Коритник и Албанските Алпи придонесува за зачувување на природата и развој на локалните заедници во овие заштитени подрачја.

• Механизмите за управување со Шар Планина, Кораб-Коритник и Албанските Алпи кои овозможуваат развој на туризам базиран на природата и други начини на користење на природните ресурси во заштитените подрачја.

4. Целни групи

Подгрантови ќе им бидат доделени на локални невладини организации (НВО), микро, мали и средни претпријатија (**со цел „позеленување" или подобрување на еколошката одржливост на нивниот бизнис**), општини, регистрирани индивидуални земјоделци и локални заедници, на територијата на Националниот парк Маврово и Националниот парк Шар Планина во Северна Македонија, конкретно во општините Теарце, Јегуновце, Тетово, Боговиње, Врапчиште, Гостивар и Маврово-Ростуше.

5. Процедури:

Шемата за подгрантирање ќе се спроведе преку отворен повик. Првиот отворен повик за шемата за подгрантирање ќе биде објавен во текот на јули до 7 септември 2023 година. Повикот ќе ги подржи апликациите од целните групи кои поддржуваат одржливо искористување на недрвни шумски производи, медицински и ароматични растенија и туристички активности базирани на природата.

6. Фази на подгрантирање

- **Објавување на можноста за грант:** Објавување на можноста за грант преку официјалната веб-страница на CNVP, социјалните медиуми и официјалните веб-страници на општините што се опфатени со проектот. Испраќање на директна пошта до потенцијалните корисници коишто биле идентификувани на терен и други релевантни канали за да се допре до потенцијалните корисници.
- Инфо сесиите од 21-25 август 2023 година ќе се одржат во проектната област, на коишто заинтересираните апликанти ќе бидат детално информирани во врска со повикот.
- **Примање и разгледување на апликации:** Примање и разгледување на апликации од заинтересирани корисници. Апликациите треба да вклучуваат детали за проектот, неговите цели, очекуваните резултати, буџетот и планот за имплементација. Независен комитет за евалуација ќе ги избере најдобрите предлог-проекти кои ги исполнуваат критериумите за подобност што се наведени подолу, врз основа на нивната релевантност за целите на проектот, изводливост, влијанието и одржливоста (Погледнете Анекс 1, Анекс 2).
- **Апликанти за потесен избор:** Се врши потесен избор на апликантите врз основа на нивната подобност и квалитетот на нивните предлози.
- **Договорни корисници**. – Ќе се потпишуваат законски спроведливи договори заедно со мониторинг план.
- **Исплата на средства:** Исплаќање на средствата на корисниците на под грантовите според распоредот за исплата на рати и одредбите утврдени во договорот.
- **Следење на напредокот:** Следење на напредокот на проектите преку редовни посети на локацијата и извештаи за напредокот од корисниците на под грантовите.
- **Проценка на резултатите**: Проценка на резултатите од проектите за да се одреди нивното вистинско влијание врз одржливото искористување на НДШП (недрвни шумски производи, медицинско ароматични растенија и туристичките активности базирани на природата, и идентификување на научените лекции за идните можности за грантови.
- **Споделување на успешни приказни:** Споделување на успешните приказни од проектите заради инспирирање и мотивирање на другите да се вклучат во одржливото искористување на НДШП(недрвни шумски производи), медицинско ароматични растенија и туристички активности базирани на природата.

7. Распределба на буџетот

Поради различните потреби и ограничувања на целната група, програмата ќе обезбеди различни видови на грантови во согласност со пристигнатите апликации.

Корисниците се охрабруваат да го кофинансираат предлогот/апликацијата со 20% од вкупниот буџет. Ова кофинансирање не е задолжително. Се прифаќа и непаричен придонес. Непаричниот придонес може финансиски да се процени со помош на проценка на паричната вредност на стоките или услугите што се вложуваат. Тоа може да се направи со помош на споредување на цената на стоките или услугите на пазарот со вредноста на придонесот.

Непаричниот придонес на корисниците може да се состои од следното:

- Волонтерско време: корисниците може да обезбедат волонтерско време како кофинансирање со учество во натура, каде што нивниот персонал или членови ќе волонтираат со своето време и експертиза за да го поддржат проектот.
- Канцелариски простор: корисниците може да обезбедат канцелариски простор како кофинансирање со учество во натура, каде што ќе му дозволат на проектниот тим бесплатно да го користи нивниот канцелариски простор.
- Опрема и материјали: корисниците може да обезбедат опрема и материјали како кофинансирање со учество во натура, каде што ја обезбедуваат потребната опрема и материјали за проектот, како што се компјутери, печатачи и канцелариски материјали.
- Експертиза: корисниците можат да ја обезбедат својата експертиза како кофинансирање со учество во натура, каде што ќе обезбедат техничка помош или консултантски услуги за проектот.
- Обука: корисниците може да обезбедат обука како кофинансирање со учество во натура, каде што ќе обезбедат обука за проектниот тим или корисниците на проектот.
- Труд: на пр. корисниците можат да обезбедат работна сила како кофинансирање со учество во натура, каде што членовите на групата придонесуваат со своето време и напор за поддршка на проектот.
- Земјиште: корисниците може да обезбедат земјиште како кофинансирање со учество во натура, каде што ќе му дозволат на проектниот тим да го користи нивното земјиште за проектот, како на пример за садење на култури или изградба на инфраструктура.
- Опрема и машини: корисниците може да обезбедат опрема и машини како кофинансирање со учество во натура, каде што ја обезбедуваат потребната опрема и машини за проектот, како што се трактори или системи за наводнување.
- Репроматеријали: корисниците можат да обезбедат репроматеријали како кофинансирање со учество во натура, каде што обезбедуваат семиња, ѓубрива или други репроматеријали неопходни за проектот.

- Маркетинг и дистрибуција: корисниците можат да обезбедат услуги на маркетинг и дистрибуција како кофинансирање со учество во натура, каде што помагаат да се пласираат и дистрибуираат производите на проектот до потрошувачите.

8. Подобни апликанти за подгрантирање

НВО што се регистрирани како непрофитни организации, согласно Законот за здруженија на граѓани и фондации на Р. Северна Македонија, на територијата на општините Теарце, Јегуновце, Тетово, Боговиње, Врапчиште, Гостивар и Маврово-Ростуше и биле активни најмалку 12 месеци пред датумот на објавување на повикот.

Локалните бизниси што биле регистрирани и активни најмалку 12 месеци во Централниот регистар во категоријата на ММСП (микро, мали и средни претпријатија), **но ограничени на предлози кои имаат влијание врз одржливоста на животната средина и позеленувањето на нивната вообичаена основна дејност** во следните општини: Теарце, Јегуновце, Тетово, Боговиње, Врапчиште, Гостивар и Маврово-Ростуше во Северна Македонија. Ќе бидат поддржани само предлозите што се однесуваат на **недрвни шумски производи (НДШП), туризам базиран на природата (ТБП) и еколошка одржливост/позеленување на бизнисите.**

Следниве општини: Теарце, Јегуновце, Тетово, Боговиње, Врапчиште, Гостивар, Маврово-Ростуше. Ќе бидат поддржани само предлозите што се однесуваат на **недрвни шумски производи (НДШП), туризам базиран на природата (ТБП) и одржливост на животната средина.**

Физички лица запишани/регистрирани во службените/соодветните регистри што ги водат надлежните институции како собирачи, угостители, трговци поединци, индивидуални земјоделски производители или регистрирани земјоделци во општините Теарце, Јегуновце, Тетово, Боговиње, Врапчиште, Гостивар и Маврово.

Важно:

- **Апликантите кои имаат вклучено лица кои се вработени во заштитените подрачја Национален Парк Шара и Национален Парк Маврово (членови во управните одбори, административен персонал и технички персонал) а воедно се членови на управните и раководните тела или делуваат како персонал/експерти во правното лице кое аплицира не се подобни да аплицираат на повикот.**

- **Апликантите коишто во моментов се директни корисници на грантови на PONT, немаат право да аплицираат.**

Building a Greener Economic Environment

Шемата за подгрантирање може да обезбеди поддршка за следните активности, но не се ограничува на истите:

- Обуки за градење на капацитети за локалните организации за подобрување на техничките капацитети (работилници, прекугранични студиски посети) кои придонесуваат за заштитата на животната средина, од перспектива на туризам заснован на природа, недрвни шумски производи и биодиверзитетот.
- Зголемување на свеста и обуки на локалните заедници за одржливо собирање на недрвни шумски производи, медицински и ароматични растенија во заштитените подрачја (практики и регулативи за одржливо собирање, алтернативни средства за живот, зачувување, прекугранични ефекти и соработка со властите).
- Подобрување на механизмите за одржливо искористување на недрвни шумски производи, медицинско ароматични растенија (претприемачки вештини, промоција, развој на недрвни шумски производи, лековити и ароматични растенија и туризам базиран на природата).
- Набавка на опрема за подобрување на капацитетите за преработка и сушење на недрвни шумски производи и лековити и ароматични растенија (Видови опрема: прием, собирање и складирање, подготовка за сортирање, чистење, миење, сушење, дезинфекција, сортирање, калибрација, отстранување на оштетено овошје, опрема за сечење, мелење и друга опрема за подготовка пред преработка, опрема за конзервирање, сушење, замрзнување, опрема за полнење, флаширање, пакување и означување/етикетирање, опрема за следење на квалитетот, системи за контрола со следливост на прием, складирање и дистрибуција на производот.)
- Сертификација за органски собирачи.
- Подобрување на капацитетите за органско одгледување на недрвни шумски производи и лековити и ароматични растенија, како и вклучување на младите и жените. (Обезбедување на обука, ресурси и поддршка на локалните заедници за да им се помогне да развијат одржливи и еколошки практики на одгледување, да воспостават врски со пазарот и да промовираат одржливи практики).
- Воспоставување на локални консолидатори за медицинско ароматични растенија и други недрвни шумски производи за да се обезбеди фер трговија и одржливи практики на берба (партнерство со локалните заедници, промовирање на одржливи практики на берба, обезбедување на обука и ресурси и обезбедување на правични цени).
- Набавка на опрема за преработка и производство на традиционална храна од даватели на туристички услуги базирани на природата (опрема за преработка: мелници, апарати за мелење и дехидратори, опрема за производство: печки, шпорети и прибор, опрема за туризам базиран на природата, како што е опрема за планинарење и кампување, опрема за авантуристички туризам, опрема за спортови на вода, набљудување на дивиот свет итн.).

- Промоција на тури за културно и природно наследство за поддршка на локалните економии и зачувување на културните традиции. Може да се поддржат и прекугранични активности на промоција.
- Уредување/подобрување на приватните сместувачки капацитети и капацитетите кај давателите на туристички услуги/производи базирани на природата (за уредување, опремување или реновирање на објектот според локалната традиција).
- Развој на туристички производи и услуги базирани на природата во заштитените подрачја.

Оваа листа не е исцрпна. Може да се дефинираат и додадат дополнителни подобни и соодветни активности во идните повици.

9. Неподобни активности

Ставка	Проверено
Секоја операција која води до или за којашто е потребно уништување [1] на критичното живеалиште [2] или било која програма за шумарство која не спроведува план за подобрување и одржливо управување.	
Секоја активност што може да биде поврзана со значително оштетување на областите што се особено достојни за заштита (без соодветна компензација во согласност со меѓународните стандарди).	
Трговија со животни, растенија или било какви природни производи кои не се во согласност со одредбите на Конвенцијата за меѓународна трговија со загрозени видови (CITES)/ Вашингтонската конвенција [3] .	
Деструктивни методи на риболов	
Комерцијални операции за сеча што се вршат во примарната шума.	
Производство или трговија со дрво или други шумски производи, освен од шуми со одржливо управување.	
Големи и значајни промени во користењето на природните ресурси (на пр. некоја друга употреба на земјиштето: како земјоделско земјиште, шумско земјиште или пасиште, за рурален развој, за комерцијална граѓа итн.) како и мелиорација од големи размери.	

Големи и значајни промени во методите на одгледување во земјоделството и рибарството (на пр. воведување нови растенија, механизација во голем обем, воведување нови видови риби) како и сеча во големи размери.	
Користење на водните ресурси (на пр. големи брани и други структури за задржување на водата, капацитети за складирање на пумпи или електрани, проекти за наводнување и одводнување, длабоки бунари, управување со водите и управување и развој на сливни басени, водоснабдување, постројки за десалинизација на морска вода).	
Инфраструктура (на пр. улици, мостови, аеродроми, пристаништа, далноводи, цевководи, железнички мрежи, друг железнички транспорт, туризам).	
Производство на енергија (на пр. големи ветерни и соларни паркови, системи за биомаса, геотермални објекти, термоелектрани).	
Индустриски активности (на пр. топилници, капацитети за преработка на дрво, хемиски фабрики, фабрики за цемент, рафинерии и петрохемиски погони, земјоделски индустрии).	
Користење на геолошки ресурси, рударство и други (на пр. рудници и каменолом).	
Управување и отстранување на отпад и отпадни води (на пр. системи за отпадни води и пречистителни станици, депонии, постројки за преработка на отпад од домаќинство и опасен отпад).	
Активности кои вклучуваат штетни или експлоататорски форми на принудна работа [4] или штетен детски труд [5] .	
Програми кои вклучуваат неволно физичко раселување и/или присилно иселување.	
Производство или активности кои ги попречуваат земјиштата што ги поседуваат домородните народи или коишто се побаруваат според судска пресуда, без целосна документирана согласност на тие народи.	
Производство, употреба, продажба или трговија со фармацевтски производи, пестициди/хербициди, супстанции кои ја осиромашуваат озонската обвивка [6] , и други токсични [7] или опасни материјали како што се азбест или производи кои содржат ПХБ [8] , диви животни или производи регулирани со CITES, вклучувајќи ги сите производи коишто се забранети или постепено се укинуваат на меѓународно ниво.	

Производство или трговија со оружје, муниција, вооружување, контроверзно оружје или негови компоненти (на пр. нуклеарно оружје и радиоактивна муниција, биолошко и хемиско оружје за масовно уништување, касетни бомби, противпешадиски мини, збогатен ураниум).	
Набавка на огнено оружје.	
Обезбедување на финансии за воените институции што се вклучени во активности за конзервација или безбедност.	
Производство или трговија со силен алкохол наменет за човечка употреба или други алкохолни пијалаци (со исклучок на пиво и вино).	
Производство или трговија со тутун.	
Коцкање, објекти за игри на среќа, казина или било какви еквивалентни друштва и претпријатија [9] .	
Секоја трговија поврзана со порнографија или проституција.	
Производство или трговија со радиоактивен материјал. Ова не се однесува на набавка на медицинска опрема, опрема за контрола на квалитетот или друга апликација за којашто радиоактивниот извор е незначителен и/или соодветно заштитен.	
Производство или трговија со неврзан азбест. Ова не се однесува на купување или употреба на цементни облоги со врзан азбест и содржина на азбест помала од 20%.	
Производство, трговија, складирање или транспорт на значителни количини на опасни хемикалии или комерцијална употреба на опасни хемикалии. Опасните хемикалии вклучуваат бензин, керозин и други нафтени продукти.	
Прекугранична трговија со отпад, освен оној што е прифатен со Базелската конвенција и нејзините составни регулативи [10] .	
Секоја активност што води до неповратна модификација или значително поместување на елемент од критичното културно наследство [11] .	
Производство и дистрибуција или инвестирање во медиуми коишто се расистички, антидемократски или кои се залагаат за дискриминација на дел од населението.	

10.Поднесување на предлози

Преку отворениот повик, апликантот ќе поднесе предлози по електронски пат (преку е-пошта на **contact@cnvp-eu.org**) до канцеларијата на CNVP во Скопје, Северна Македонија. Предлозите мора да се достават до крајниот рок што е наведен во отворениот повик. Предлозите што ќе се добијат по истекот на рокот, нема да бидат земени предвид.

11.Критериуми на евалуација

Постапката за евалуација на апликацијата се состои од две фази, административна проверка и евалуација на апликациите. Само апликациите што ќе ја поминат административната проверка ќе бидат проценети од страна на комитетот за евалуација.

- При административна проверка се проверува исполнувањето на следните услови:
- Краен рок на прием на апликацијата;
- Комплетност на апликацијата;
- Правилно пополнување на апликацијата;
- Дали се исполнети условите за подобност;

Доколку апликацијата не ги исполнува овие услови, таа ќе биде одбиена, а апликантот ќе биде известен.

CNVP ќе ги оцени предлозите врз основа на следниве критериуми:

Релевантност за проектот: 25 поени	а: Минимално усогласување со целите и приоритетите на шемата за подгрантирање (0-5 поени)
	б: Делумно усогласување со целите и приоритетите на шемата за подгрантирање (6-15 поени)
	в: Високо усогласување со целите и приоритетите на шемата за подгрантирање (16-25 поени)
Буџет: 25 поени	а: Неразумен или несоодветен буџет (0-6 поени)
	б: Делумно разумен и остварлив буџет (7-17 поени)
	в: Добро испланиран и реален буџет (18-25 поени)
ЧР: 25 поени	а: Несоодветно или недоволно присуство на човечки ресурси за спроведување на проектот (0-4 поени)
	б: Делумно присуство на човечки ресурси со одредени релевантни вештини и квалификации (5-12 поени)

	в: Доволен и високо квалификуван тим за човечки ресурси за ефикасно спроведување на проектот (13-20 поени)
Придонес (непаричен или паричен придонес) 10 поени	а: Без непаричен/паричен придонес (0 поени)
	б: непаричен/паричен придонес до 10% (1-5 поени)
	в: Значаен непаричен/паричен придонес (6-10 поени)
Референтна листа на проекти: 15 поени	а: Една до две референци за проект (0-5 поени)
	б: Три до пет референци за проект (6-10 поени)
	в: Над шест референци за проект (10-15 поени)

12.Подобни трошоци

Подобните трошоци во предлогот може да вклучуваат директни трошоци, како што се плати, опрема, набавки и патни трошоци, како и индиректни трошоци како што се кирија, комунални услуги и административни трошоци. Сепак, **износот на вклучените индиректни трошоци не може да надмине 7% од вкупните прифатливи директни трошоци.**

Подобните трошоци треба да ги исполнуваат следниве критериуми:

- да бидат настанати за време на спроведувањето на договорот за подгрантирање,
- да бидат наведени во буџетот,
- да бидат неопходни и да одговараат на проектните активности,
- да може да се идентификуваат и проверат, особено да бидат евидентирани во сметководствената евиденција на корисниците на подгрантовите,
- да бидат усогласени со барањата на важечкото даночно и социјално законодавство и
- да бидат разумни и оправдани.

Неподобни трошоци

Следниве трошоци нема да се сметаат како подобни за финансирање:

а) долгови, и надоместоци за сервисирање на долгот (камата);

б) резерви за загуби или потенцијални идни обврски;

в) ставки што се веќе финансирани од друг донатор;

Важно: Сите трошоци што се настанати пред официјалниот датум на започнување на договорот или по финализирањето на договорот ќе се сметаат за неподобни трошоци и нема да бидат финансирани.

13.Склучување договори

Подграантовите ќе им бидат доделени на успешните апликанти врз основа на евалуацијата на нивните предлози. CNVP ќе потпише договор со успешните апликанти, во којшто ќе бидат утврдени условите и одредбите на подгрантот.

14.Известување и следење

Од корисниците на подграантовите ќе се бара да поднесуваат редовни извештаи за напредокот до CNVP. Ќе се спроведат и мониторинг посети за да се осигура дека корисниците на подграантовите ги спроведуваат активностите како што е предложен.